

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KOZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetű hirdetésnél olcsóbb. Nyiltter
sora 25 kr. Bélyegűj minden
hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Husvétra.

Légy üdvözölve boldogító ünnepe e boldogtalan földi világnak!

Ujra itt vagy annyi száz év után, hogy fölemeld lelünk a föld porából az egek tiszta boltozatáig, hogy irányozd gondolatainkat a fojtogatott erény, a vergődő jogok kínos látásáról: ez eszmék és igazságok örök fényben ragyogó diadalára.

Te a halhatatlanság utalványa vagy a folyást haló de soha ki nem haló emberiséghez. Megérkezésedkor titokteljes, boldog érzés fut át a szíveden; vágyunk elmerengni és álmodni arról a fényes, káprázatos világról, mely a feltámadott Jézusról beszél hozzánk, a régiség regés távolából.

Üdvözölgy boldogító ünnepe e boldogtalan földi világnak!

A túlvilág sejtelmes légköre ragadja meg e napon lelkünket. A sejtelen, a remény hitté változik s reng, ring lelkünk annak melegítő ölen, mint teljes kalász a sugáros szellőben. — Kinn a temetőben, hová szerelmünk annyi könyvesi hullottak, — a zsongó fű, a nyíló virág is azt beszéli, hogy élet van a halál országában. S ez a néma beszéd olyan jól esik nekünk. Nem hallunk ugyan, nem látunk ugyan, de „hit által járunk és nem szemmel való látás által.“

Am hadd mosolyogjon a kiszáradt lelkű cynismus, am hadd tépelődjék a begyepesedett szívű kétkedő, am hadd búcsúzzék el lelkétől sok sivatag kedélyű a haldokló Hadrián császárral ekképen: „Vale anima vagula nudula.“ (Isten hozzád már meztelenül bolyogok lelkedben) Az igaz kereszténynek e magasztos ünnepe mégis jól esik átkarolnia a boldogító husvétit. Az a ki érzi, hogy ember, hogy lelke s öntudata van; az nem akar elveszni az örök semmiségben, az nem akarja eldobni a kiengesztelődés gondolatát. Hadd maradjon az titokzatos, csak boldogítson:

„Ne kérdd, e titkot, mit jótékonyan Fedez el istenkéz vágyó szemedtől.
Ha tudnád bizton, hogy mulékonyan El itt csak lelked s fenn örök idő vár:
Erény nem volna itt szenvedni többé.
Ha tudnád, hogy a por felked felissza,
Mi ösztönözne nagy eszmék után,
Hogy értők a perc élvéről lemondj?
Mig most jövöd ködön csillogva át,
Ha földi léted súlyától legörnyedsz,
Fölemel a végtelen érzete,
S ha ennek elragadva büszkesége,
Korlát közé vet ez arasznyi lét,
Hogy bizto-itassék nagyság, erény! . . .
Ember, küzdj és bizva bízzál!“

(Madách.)

S ez a hit teljesen elég nemcsak a lélek, hanem a nagy eszmék fenmaradására nézve is. Ha küzdesz, fáradozol legjobb erőddel családod, embertársaid körében és mégis azt látod, hogy megérdemelt boldogságodat megfeszítette a sors, el van az temetve s hasztalan keresed: ne félj, eljön az idő, midőn boldogságod sírjánál aggódó szívvednek azt fogja felelni a fehér angyal — a te öntudatod: — „Nincs itt, hanem feltámadott.“

Ha fája látod, hogy a jog, az igazság eltemetettik s ráhengerítik az önkény nehéz követ s te sírva keresed: ne félj, ezeket is csak rövid időre lehet eltemetni s felderül a hajnal — habár nem három nap múlva is, midőn keresésedre azt feleli a felébredt jobb érzélem, azt susogja a szellő is: „Nincs itt, hanem feltámadott.“

Láttad nagy eszmék bukását, népek eltemetését s kétségbeesve távoztál ezek sírjától? — Ne félj. — A jezsui eszme kétezer év óta él és élni fog, pedig el volt temetve. Nép, nemzet ha megérdemli — bizonytal meg is nyeri az életet, hiába volt eltemetve, — a koporsóból is kitor és eget kér. — Eljő az idő, midőn a lehantolt eszmék, eltemetett népek sírjáról

lehangeredik a kő s a keresőnek azt feleli e jobb idők világító anyala: „Nincs itt, hanem feltámadott.“

Vagy keseregve nézed a társadalom bomlását s látod, hogy annak igaz táplálója az erkölcsiség mint verejtékezik a léhaság Golgotáján s mint temetik el annak kimult darabjait s az emberiség jobb része mint távozik leveretve a sírtól, mely mellett a könnyelműség poroszói kacagnak. Ne félj! Eljön az idő, midőn a nemesebb, tisztább, jobb érzés megmozdul a ravaszság rögei alatt s az eltemetett társadalmi jobb rend, nemesebb izés, tisztultabb erkölcs sírjánál azt feleli a megújított, szellem: „Nincs itt, hanem feltámadott.“ És a könnyező Magdolnák, a megdöbönt Péterek, a kétkedő Tamások bámulva állanak a nem várt erkölcsi diadal felett

Ime ilyen s efféle biztató erő van a Husvétban a jó keresztény lelkének.

Oh légy üdvözölgy boldogító ünnepe e boldogtalan földi világnak!

Förgács Endre.

Dunaszabályozás előtt.

(Térkép a külön mellékleten)

Ó nagyméltósága a közlekedési miniszter ur utóbbi időben a Duna folyam tanulmányozását elrendelte és pedig ha jól emlékszem Pakstól Palánkáig, és eme munkálattal értesülés szerint a zombori kir. államérnöki hivatalt bírta meg.

Ó nagyméltóságának az erre vonatkozó rendeletét nem ismerem és ekkép nem is tudhatom, valjon mire és mennyire terjed ki eme munkálat, de tény az, hogy elrendelve van és ennél fogva bátorodom azon tisztelt szakértő urakat, a kik azzal megbizattak — úgy magát ó nagyságát, megéyék érdeműs alispánját is — a Novoszelló és Saringrad közti vonalra figyelemzetni, annál is inkább, miután a Duna folyam a novoszellói határtól kezdve délkeleti irányát elhagyva, majdnem egy épszógben egyenesen éjszaknak lekanyarodik és nemcsak hogy Bukin község határát, jelsül annak közlegelőjét a legnagyobb mértékben rombolja, hanem a mint azt az itt bemutatott térrajz is bizonyítja, még mind a három Palánkát is nagy veszéllyel fenyegeti, olyannyira, hogy ha e tekintetben már most előintézkedés-k nem tétetnek, a szegedi catasztróphához hasonló sorsban részesülhetnek.

Hogy ezen állításom a tisztelt olvasóm beüsméresse, ennél fogva a jelenlegi Dunafolyam egy részletét és annak inneni mellék terepét térarajzilag jónak láttam bemutatni; ebből aztán kivehető, hogy a térarajzban törött vonalokkal jelölt irányt kénytelen a Duna vize venni, mert folytonosan azon mértékben, a mint az uradalmi faraktártól kezdve a Bukinból Palánkára vezető régi országut felé sokszor 5, egész 10 ölnyi part szakadásokat tesz, ép oly mértékben kénytelen vize ismét ellenkező irányban magának utat törni, midől következik, hogy az alsóréti déli sarkán mindég nagyobbodni fog.

A térarajzban látható kis épület egy koresma, és itten alatta kezdődik az ugynevezett alsó réti, mely a bukin palánkai uttal párhuzamosan húzódik és sokkal alacsonyabban fekszik mint az országút melletti terep.

Ha már most tekintetbe vesszük azt, hogy az uradalmi faraktártól a nevezett koresmaig a Duna mindég nagyobb és nagyobb kört kénytelen magának szakítani, és hogy ezen tereprészben 2 méternyi mélységben már humus helyett csak is homok létezik: ennél fogva világos, miszerint nemcsak normális állapotjában is már nagy károkat tesz, hanem nagyobb vízarádások alkalmával az alsó homok réteg elseprésével a felső rétegek csak ugy üled-znek be.

De nem is kell enhez valami nagyobb áradás, még normális állapotjában is bárki szemlélni azt, kiváon akkor, ha valamely gőzhajó e részen elsurran, a feligatott hullámok azonnali bizonyítani fogják állításomat

Mint hogy a gyakorlat immár is nagymértékben bizonyítja, hogy a Duna nemcsak föl a kis a felé rombol, hanem nyilvános az is, miszerint minél beljebb haladva annak köre nagyobbodásával a víz a kis a b irányban a leghatározottabban fog működni, a partszakadások mindég nagyobb és nagyobb mérvet fognak ölteni, míg végre majd olyan árveznek, mint az 1876 iki vagy ez évi januáriusi, a koresma melletti sarkok ellentállani — mint eddig — képes nem leend, hanem azt is elragadva, folyását a nagy A irányban veendi. Ezen irány pedig egyenesen az új-palánkai szőlőkhöz vezet és ha egyszer ide jut, mi sem fogja az árt többé feltartani, hogy egyenesen a Német-Palánkát a dunagőzhajózási ügynökséggel összekötő nagy töltést elérje.

Felteszem már most, hogy az ár jégzajlással is összekötte leend, mint az idén; akkor ház magasságra fog ezen gát előtt feltornyosulni és a mig említett töltést vagy átvágják vagy maga az ár elsodorja, addig mind a három Palánka is el lesz árasztva.

De egy másik körülmény is tekintetbe veendő, t. i. az is megtörténhet, hogy akkor, a midőn a kis koresma előtti tér át lesz szakítva, a víz a nagyobb B irányt is veheti, a mint az 1876-ban történt; akkor az a most is fennálló két töltés, a mely az alsóréti összeköttetésben áll s onnan B irányban a cserováci erdő felé vezető lapályt elzárja, ha kellő védelmet nem nyújt, alkalmat adhat az árnak nevezett irányban keresztül törni és akkor az a nagy víztömeg elfogja éri az új-palánkai nagy Szalovác nevezetű lapályt és az Obrováca vezető úthoz érve azon keresztül tör és ekkép két oldalról is veszélyezteteti, sőt megsemmisíti mind a három Palánkát.

Mind eme körülmények tekintetbe vételével azt hiszem, hogy immár erélyes lépések teendők, hogy a veszély meg annak idjén elhárítható lehessen; miért is szükséges volna mindenekelőtt a novoszellói határnál valahol egy sarkantyút építeni, egyttal pedig a magas kormánytól oda hatni, hogy a tervben kitüntetett átvágás minél előbb létesítessek. Mert itt nemcsak egész községek jövője van kockáztatva, hanem ha már egy dunaszabályozás létezik, akkor tétessék meg az is, a mit nemcsak a józan ész, hanem maga a szabályozási rendszer is követel.

Ehhez pedig nem kell nagy költség, mert értesülés szerint a régi Duna medre megvan, csak ki kell azt egy kissé ásni és ha netán szükséges, hát van kotrógépünk elég.

Többen azt állítják, hogy nevezett régi mederben sziklák is előfordulnak és azért nem bír a Duna magának erre utat törni; ha ez áll, akkor az sem valami nagy baj, van dinamit, puskapor.

Mindezekután tehát azt mondom, mint afféle régi honvéd, hogy: Vigyázz!

Árpád.

A földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi magyar királyi miniszternek a selyemtenyészés emelése céljából kiküldött meghatalmazottja.

693. szám.

1883.

Felhívás.

Azok, kik az 1883-ik évben selyemtenyészéssel kívánának foglalkozni, felhivatnak, hogy ebbeli szándékukat minél előbb bejelentésük alulirt intézetnél, egyttal tudomásul hozván azt is, hogy selyemtenyészés céljából mennyi szederfa áll rendelkezésükre.

A termelt gubók a következő árakon váltatnak be: I. Fojtatlan állapotban az első osztályú ép egészséges kemény gubónak kilója 1 frt 20 krért, — a második osztályú puha, foltos vagy dupla gubó kilója pedig 50 krért.

II. Fojtott állapotban az első osztályú gubók (mint fent) 1 frt 60 krért, a második osztályú gubók (mint fent) 70 krért kilónként

A gubók 1883-ik évben élő állapotban az az fojtatlanul beváltatnak: Tolnamegyében: Szegszárdon, N. Dorogon és Tengődön; Fehérmegyében: Alesúthon, Somogy megyében: Toponáron; Sopron megyében: Nagy-Czenken; Pest megyében: Kalocsán és Pest mellett Káposztásmegyeren; Bács megyében: Ujvidéken, Zsalyán, Palánkán és Apatinban; Torontálmegyében: Pancsován és Temes megyében: Fehértelmokban.

Fojtott állapotban azonban csak Szegszárdon váltatnak be gubók, és pedig postai bérmentes beküldés mellett augusztus elseje után.

M. kir. országos selyemtenyészési felügyelőség Szegszárdon

Hirek.

Biboros érsekünk márc. 19 ike óta székvárosában időzik.

Dr. Városv Gyula, pápai kamarás, kalocsai theologia professor, főszentszéki ülnökké nevezetett ki. Tabori káplánokká kinevezettek: Hirling Nándor szántovai és Nagel Mátyás kunbajai segéd lelkészek.

Pakolicz János, főmegyei székesegyházi hitszónok „Egyházi beszédek hármassorozata. Az év minden vasarnapjára és ünnepére“ címen 32 ives művet adott ki. Ara 2 frt.

Doroszlóra plébánosá csakugyan Horváth Imre volt uszódi plébános helyezettett át.

Garan egy anya 3 egészséges gyermeket szült egy fiút és két leányt.

Ó-Becsén márc. 18-án leplezték le a zárdában biboros érsekünk olajfestésű arcképét, miut az intézet jöltevéjét.

Tamási Csépan Endre és Michajlovits Arzen, volt helybeli III. oszt. pénzügyi számtisztek II. osztályuakká nevezettek ki.

Kiszácsra postamester kerestek. Uri állomás — ha jól is fizetik; mert dolga nem sok lesz neki.

Almáson községi orvosá dr. Márton Géza választott meg 6 pályázó közül. Dr. Alexy azért mondott le, mert sokkal jövedelmezőbb állomást kapott.

Konyovits Péter tanárjelölt és IV. éves theologus, Konyovits János itteni derék g. kel. pap fia, március 19-én 25 éves korában meghalt. Béke hamvaira!

Garán Szauvald Ferenc bádógos, az új templom-tornyot két, majdnem meredélyesen lógó létra segítségével, minden állvány nélkül szépen befestette. A község teljesen megvan mérés és sikeres munkájával elégedve. Erdeklődők a garai plébánián tudakozódhatnak lakása után.

Ó Kanizsan a vasárnap közgyűlés igen érdekesen, nagy tömeg jelenlétében folyt le. A város lakossága nem tűrhette tovább, hogy neki imputáltatik néhány nagyralátó demagógnak könnyelmű szereplése és vaklarmája: összegyűlt a városház udvarán és Isten szabad ege alatt férfias nyíltsággal, egyhangulag kijelentette, hogy igenis bácskai akar maradni az idők végéig. A hivatalból ott időző megyei alispán a népgyűlésre, ismételt meghívások dacára is csak akkor jelent meg, mikor már a határozatok meghoztak. Ekkor megjelenő a helyszínen, a hosszas éljenlésszerűségével Wagner népgyűlési elnök újból is föltette a secesszionális kérdéseket, hogy a megye első tisztviselője színről-színre győződjék meg arról, hogy — mint mondá — „Itt irmagert se akad egy ember, aki a Szegegyvármegyéhez csatlakozást óhajtana; ha pedig akad, hát íme, most kérdezzük, álljon ki a síkra és mutassa meg, hányadmagával van?” Mikor percek múlva se jelentkezett senki — mert a harmadik kolompós nem mert előbujni *) az alispán ur ismét ékesszólásával terjedt ki a kérdésre és kifejezést adott azon reményének, hogy a túlnyomó többség ezen ünneplés nyilatkozata a néhány szakadárt, ha másra nem, hát a község jó hírnevére való tekintetből, terveik feladására fogja bírni. A Martonoson átutazó alispánt hosszú kocsisor zászlókkal kísérte el a horgasi vasúti állomásra.

Schadl Ignác káplán, Gákováról Almásra helyeztetett át.

Olay Lajos bajai ügyvédet Siklóson a független párt képviselőjelöltül léptette föl.

Csöd van hirdetve Stern Ferenc topolyai lakos ellen; biztos Orsai Vilmos szabadkai tszki bír., tömeggondnok Vincze Lambert ügyvéd.

Árverés lesz március 29-én Krizsán György 2400 frtra b. ingatl. Zomborban.

Burkovits Adám, kedélye s nemes polgári jeleme után közbecsülésben állott bezdáni lakos, f. hó 14-én elhunyt. Béke hamvaira!

Népgyűlésre meghívó. Bunyi Károly, Prokop György, Huber Ignác, Stebler Lajos, Jakobcsics Mihály, Bálics Máttyás, Andráskai Alajos, Ödry János, Pekánovits Adrás, idősb Dzsiniás Antal, Dorotits András és Bácsér János választó polgárok nagyobbrészt városi és egyházi képviselőknél néma küldöttségileg előterjesztett abbeli kérelmének, hogy a római katolikus új templom tovább építése tárgyában a nép hangulatát kitudandók és a törvényengedte eljárást ugyan e tárgyban megállapítandók, folyó évi március hó 26-án a husvéti szent ünnepek hétfői napjának reggeli 10. órájára ugyancsak az új templom épületben elnökségem alatt megtartandó népgyűlést hirdessek — engedve, ezennel tudatom, hogy említett helyen, napon és órában a népgyűlés megtartatni fog, melyhez római katolikus helybeli hitsorsosaimat ezennel tisztelettel meghívom. Tárgyszorozata az említett népgyűlésnek a következő: 1-ór egy elnök, 2-ór egy helyettes elnök, 3-ór két jegyző, 4-er két helyettes jegyző választása és 5-ór határozat hozatal az iránt: valjon helyes-e a népgyűlés azoknak nézetét és óhaját, kik az eddig tett építkezést egészen beszüntetendők és más-hol egy a zombori római katolikus hívek kellő egyházi ellátásának inkább megfelelő helyre teendő, a hívek számához arányított, ha csekélyebb nagyságu templomot is emelteni óhajtanak; vagy azon híveknek kívánsága teljesedjék-e, kik azt óhajtják, hogy a megkezdett építés folytatassék és bevégeztessék; névszerint pedig mily erővel? Meg kell itt félreértések kikerülése végett jegyezmem, hogy a népgyűlés határozata még nem végrehajtható, és hogy az csak peticionális alakban fog illetékes helyre felterjesztetni, az új templom sorsa tehát mégis csak az intéző hatóságok elhatározásától függ. Zomborban, 1883. évi március hó 17-én. Cziedler János, ideiglenes elnök.

A gombos-bogojevai műton, egy a gombosi vasút állomástól a hajó állomásig terjedő töltés uton kerékvető és tölgyfa korlátla f év april hó 13-án reggeli 9 órakor Bács-Bodrogh t. e. megye alispáni hivatalában árlejtés tartatik. Szükségeltetik 890 db. kátrányozott kerékvető és 410 f. méter kátrányozott tölgyfa korlát.

Nevváltoztatások. Stern Mór zombori illetőségű ugyanittani lakos saját, valamant Armin, Vilmos, Károly és Lajos nevű kiskorú gyermekei „Szilágyi“-ra változtatták vezeték nevüket belügyministeri engedéllyel. Ezen magában is dicséretes tett emlékére a nevezett ügyvéd, ki különben eddig is minden évben szokott serkentő jutalmakat kitűzni, 200 frtos alapítványt tett le a zombori főgymnasium 5-8. osztályu tanulói között időszakonként magyar költészettani tárgyú pályázat díjául. Vajha a nemes tanügybarát derék példáját tehetőseink követnék!

A kir. kuria e napokban két döntvényt hozott, melyek lényegesen hozzá fognak járulni a kir. bíróságok s a közigazgatási hatóságok hatáskörének szétválasztására. Az egyikben, mint a Jogtudományi Közlöny írja, — a kuria kimondotta azon elvet, hogy a községi tisztviselők hátralekoss fizetésének megítélésére a kir. bíróságok illetékesek. A kuria ezen határozata igen nagy horderejű. Tudvalevő, hogy a községek sok helyütt fölötté hanyagok és késedelmesek a községi tisztviselők fizetésének kiszolgáltatása körül. Akárhány szegény tisztviselő van, ki épen a község késedelme és sok esetben hanyagsága miatt uzsorás kézbe kerül. Tudunk községeket, a hol csaknem minden községi tisztviselő a hónap elején esedékes nyugtáját kénytelen leszámoltatni, mivel nem várhatja be, míg a községtől a pénzéhez jut. Egész más fordulatot fog venni, ha a község tudja, hogy tisztviselői minden késedelem esetében beperelhetik a bíróságnál. A kir. tábla a feuforgott esetben ellenkező értelemben ítél. Az első bírósági ítéletet, mely a körjegyző által hátralekoss fizetésére beperelt községet elmarasztalta volt, az ítéletet megelőző eljárással együtt hivatalból megsemmisítette s a keresetlevelet felperesnek visszaadandó rendelte. Indokol-

*) Hisz az intrikusnak csak addig tart a dolga, míg a békéseket összeveszteti. Ők már „eljártak” kis játékaikat. Szerk.

lását a táblai ítélet arra alapította, hogy a követelt összeg felperes mint állástól felfüggesztett körjegyzőnek fizetés-hátralekoss képezzék, mint közadó természetű bíró, első sorban nem a bíróság, hanem a közigazgatási hatóság hatásköréhez tartozik; a kir. járásbíróság tehát az által, hogy az ügyben eljárás és abban ítéletet hozott, hivatalból észlelendő semmisséget követelt el. A kir. kuria ellenkező értelemben döntött, a tábla végzését megváltoztatta, az eljárást kir. járásbíróság illetékességét megállapította és a táblát az ügy érdemben való elbírálására utasította. A kuriai határozat indoklása így szól: Habár kétségtelen, hogy a községek jegyzői az 1871. évi 18. törvénycikknek fogva a községtől nyervén fizetésüket, ezen fizetés a községi adókból fedeztetik, a községi kivetett adók pedig közigazgatási uton hajtattak be; midőn azonban nem a község jegyzőjének a behajtott adókból való fizetése megítéléséről van szó, a kir. járásbíróság illetékes. A kir. kuria legújabbban egy másik döntvényében ugyan csak a bírósági és közigazgatási hatáskörök elhatározására nézve mondott ki egy fontos elvet, szintén a bírósági hatáskör javára. Ezen határozat így szól: Minthogy a község e minőségben épen úgy mint más magánszemély, magánjogi viszonyokból eredő kérdésekben a bírói illetőség alól nem vonható, az 1871. évi XVIII. t. c. 22. szakaszának azon rendelkezéséből, hogy a község tartozik a közutakról gondoskodni, nem következik, hogy oly esetben, midőn az panaszoltatik, hogy valakinek birtokából foglalást tett s azt közutnak használja, e pénz felett ítélni a bíróság jogosítva nem volna. A kir. tábla ezen kérdésben is ellenkező értelemben döntött volt.

Nyilvános köszönet. Tekintetes Szilágyi Mór ur, itteni köz és váltó ügyvéd, a zombori állami főgymnasiumnál 200 frtos alapítványt tett a célból, hogy az ifjúságot a magyar irodalom terén munkásságra serkents. Midőn nevezett alapítónak eme dicséretes tettét nyilvánosságra hozom, kedves kötelességemnek tartom egyúttal legnagyobb köszönetemet nyilvánítani a vezetésre bizott intézet iránt tanusított meleg érdeklődéséért. Zomborban, 1883. márc. 24. Radics György, kir. igazgató.

Nagy Mihály zombori törvényszéki s Klinovszky Gyula hódásági bírói iratok kölcsönösen áthelyeztettek.

A pancsovai kir. tszvék elnöke Lemberger Ármín bajai ügyvédjelöltet díjjalan joggyakornokká nevezte ki. A tavaszi megyei közgyűlés április 17-én tartatik meg.

A Tisza megyének minden pontján árad az „Egyetértés” márc. 22-iki száma reflektálván a csángókról szóló multkori cikkünkre, kétkedni látszik amaz állításunkon, hogy a káty kovili kincstári föld el van adva; megnyugtathatjuk, hogy igenis el van: Roheim, Wamoscher, Vuits et Comp vették meg. Azonban miután a szerződés eddig p. ü. miniszterileg helyben nem hagyott, még mindig van lehetőség arra, hogy oda csángókat telepítsenek.

Pályázat van hirdetve az újvidéki kir. járásbíróságnál joggyakornoki, a palánkainál végrehajtói állomásra.

Körözött könyörödmány gyűjtő. Egy 35 éves középtermetű, szőke kajú, vörös bajusza és kecskeszakállu egyén, Bács-Bodrogh megye területén egy állítólag a miniszteriumtól nyert engedéllyel és könyvvel Hosszuszó (Gömörmege) község leégett temploma és iskolája javára könyörödmányokat gyűjtött. Pacsér községben azonban — a hol néhány forintot és nagy mennyiségű gabonát szedett össze — feltűnt az említett egyén pénzparazlása a kocsmában. Miután e körülmény gyanút ébresztett, a községi előljáróság iratainak bemutatása végett, elő akarta állíttatni az illetőt, kinek azonban sikerült a községi hadnagy elől megszökni. A szőkevény könyörödmány-gyűjtőt ország-szerte közzik.

Tavaszi éjnapgyűlés. A nap látszólagos pályáján 22-én reggel 8 perccel éjjel után érte el a kosjeggy első pontjában az egyenlítő síkját, minélfogva sugarai mind a két fél gömbre egyenlő szög alatt esvén, az egész földön éjnapgyűlést okoz, mint nálunk tavaszi éjnapgyűléseknek nevezünk. Inneun fogva a nap folyton az északi földgömbön halad fölfelé, előidézve a nappalok hosszabodását s az éjjelek rövidülését.

Az 0-Becse, Zenta, Kanizsa, Szabadka iránti vasút ügye tárgyalatván, 15-ös előkészítő bizottság választott, mely az ügyet mindenoldalulag megvitatta, annak idején közgyűlés elé terjeszti munkáját s ha az ott elfogadjatik, akkor megyés főispánunk ő méltósága fog fölkérteni, hogy az érdekelt községekkel a közös tanácskozás megtartassék, az eredmény lehetőleg biztosítsassék. A szabadság szoborra 500 frt, a csángók javára 20 frt szavaztatott meg. Horovitz Bertalan leköszönt városi számvető helyére Branovacsik Ignác adópénztárnok választott meg 104 szóval 28 ellen, adópénztárossá Branovacsik János, adóellenőrre Elek János választott. Az ellenzék minden vonalon fényesen megbukott. (Anfang vom Ende.)

Zentai levelezők írja: F. hó 16-án gr. Zichy Jenőt, ki Jágósi Péterffy Józseffel együtt az ipariszkolák szervezése érdekében meglátogatta városunkat, készséges örömmel s a köszönet és viszontfigyelem minden kitelő nyilvánításával fogadtuk. Az előkészítő és első osztály költsége 925 frtban állapított meg. Ehez a város 400 frtot, 135 iparos tanuló után 2 frt-jával befoly (ha befoly) 270 frt, államsegély 255 frt. Az utonálló koldusok, mióta a rendőrség megszünt szigoruan fogni őket, megint nagyon elszaporodtak. Kár, hogy a járókelő közönség elemi kényelme: nyugalma, a toladók szemtelenségénél kevesebbre becsültetik.

Egy öreg ur panasza.

Rossz idöket élünk, rossz csillagok járnak. Én igazán nem tudom, hogy mi lesz belőlünk. Rövid 3-4 évtized alatt „oly változás érte a világ forgását, melynek ezredik év alig látja mását.” A szép, nagy, lélekemelő dolgok lassankint kimennek a divatból és helyébe olyanok lépnek, melyek az életet megfosztják minden költségtől, s hogy magyarul fejezzem ki magamat, egészen fáddá teszik azt.

Vagy hová lettek azok a Felső-büki Nagy Pálokat,

Vesselényi, Kossuth és Deákokat teremtő megyegyűlések, melyek az országgyűlésre küldendő egyének valóságos iskolái voltak; s melyeken sokszor a legkézzel foghatóbb argumentumokat, (az ólmos botot és fokost) verték egymás fejébe apáink?

Ma ezt nem teszik. És miért? Mert azt a magyar embert jellemző kezelik, a fokost elítélte és az életből számúzte a polgárisultság. Helyette egy, kétláb hosszú, végig egyforma, az az formátlan botot, az Istóci-botot adta, mellyel kutyát sem üthet az ember, legfőlebb valami nihilistát, az az semmitát,*) ha a szükség parancsolja.

Mást mondok. Eddig a ki magát követnek akarta megválasztatni, programbeszédjéből ki nem hagyta volna azon ékes passzust: mégis h... a német! A hallgatóság épült a gyönyörű magyarságon, a magvas-tartalmas és erőteljes kifejezésen; megtanulta, alkalom, adtaul maga is használta. S íme a régi programbeszédre a gyönyörűkötet mellett hasznosak is voltak. Mai napság az olyan, elevenre tapintó kifejezések talán csak az országgházban jogosultak, hol a képviselő a szólás-szabadság jogával élhet; de az életre nézve nem engedélyeztetek, mióta büntető kodexünk megszületett. Eddig, mivel a megválasztandó a stempli és az adó eltörlését, vagy legalább is leszállítását ígérte, ment hallgatni boldog, boldogtalan és választani, akinek csak joga volt. Most a száraz, kötelességszerűleg lemorzsoló és ígért-szegény beszédek kevesen hallgatják s meg sem indulnak rajta, kivéven ha már megtuntak hallgatni.

Szavazásra meg épen senki nem gondol. Nem tartja érdemesnek.

Oh mely nagy változás, mindenféle romlás, hogy megszaporodott!

Országos nevezetességű, sőt mondhatnám világhírű zsványaink, betyárjaink úgy ki vannak irtva, hogy a Sobrik, Angyal Bandik, Zöld Marcik, Mák Bandik dicső gardájából, melynek utolsó, feltűnő tagját Rózsa Sándor képezte, — mutatvány példányul sem szolgáltathatnánk a világnak. Ha kiszárad a forrás, kiszárad a patak is. Mennyi sok szép népdalunknak adtak e jeles urak anyagot, themát. Legjelesebb költőink is méltóknak találták őket lantjukra. Így Vörösmarthy „Beckerekit”, „Mák Bandit” egy egy gyönyörű költeményében örökítette meg. Petőfi meg épen gyakran zengi meg hős tetteiket. Íme egy pár példa:

Piroslik már a fákon a levél,
Süvölt köztük, süvölt az őszi szél;
Homályos a nap, a mező deres:
Pásztor, betyár, meleg tanyát keres.

Gyors a madár, gyors a szélvész,
Gyors a villám;
Hanem az alföldi betyár
Még gyorsabb ám.

Liliom Peti, „A zsványosság vége”, „Pusztai találkozás” és hogy többet ne említsek „János vitéz” VI. énekje is mellettem tanuskodik. Azután meg az az ismeretlen szerzőktől származott tengernyi népdal: Loptam lovat, lopok is. Nem loptam én életemben csak egy csikót Debrecenben. Befűjta az utat a hó stb. Hát meg az a sok népszimű, melyekben betyárok szerepelnek. Igazán, ha az ember verset akar írni, nem talál ma tárgyat, mely lelkesedést adna. Szegény Arany is hihetőleg ezen okból irt oly keveset utóbbi időben. Petőfi már csak termékeny író volt, de azt tartom, hogy ma az sem írna annyit, sőt kétem, hogy költő lenne. Lenne manapság takács belőle, s izgékonny természetét a vetelő hajigálásában s a szövszék pedáljainak rugdosásában, meg az aludtjej édelésével csilapítaná.

Nincsenek betyárjaink, de bezegg vannak zsandáraink, kik a betyárokat még születésük előtt kiirtják. Ezután majd róluk nótáz a világ.

Mióta zsandárok vannak, azóta az ember be sem rúghat kedvére, mindig attól kell félnie, hogy hátha elkurjantja magát, vagy széles kedvében valami olyant tesz, a miért zsandár uramék leküldik a pincébe és ott a kutya-multság veszi kezdetét.

De még csak káromkodni sem szabad, pedig ez már csak ártatlan kedvtöltés. Minden ember, még a jóbarátja is följelentheti az embert, és azután tessék az 1000 frt pénzbírságot fizetni, vagy ha pénz nem, elfoglalni az ingyen kvártélyt.
Biz ez rettentő fád élet!

Miuthacsak a mi számunkra készítette volna Kisfaludy Károly azt a szép dalát: Miről apám nagy búsan szól, hogy itt hajdan szebb élet volt, éri szívem s felsőhajtok! Mit is tehetnénk mást, mikor nem úgy van most, mint volt régen, nem az a nap jár az égen.

Én határozottan azon véleményben vagyok, hogy annak a megszámlálhatlan öngyilkosságnak az oka az élet fadságában, prózaiságában keresendő. Mikor az ember életét nem aranyozza meg, nem zomancolja be a boldogság napja, a lélek elkomorodik s mindent csak fekete színben lát maga előtt, akkor nem kell neki róka májja, sem a szomszéd bibliája, akkor egy barátja van neki csak a halál. Szerencsétlen gondolat, mikor az ember gyűlölt, rettegett ellensége karjai közé veti magát. Ezt csak a kétségbeesés sugallhatja. De hát mikor fád az élet!

Csak a jelenlét elégedjék meg az ember, a mult emlékei közt több a kedves, mint leverő; a jövő pedig ha nem kecsgetti is vermes reményekkel, de annyit talán mégis várhat tőle, hogy a földnek kimozdult nagytegelye helyére visszabilen, a világ rongyos szekere vissza zökken előbbi kerékvágásába, minden, de minden úgy lesz, a mint régen volt, és ezt a mostani fád életet a boldogság napja legalább is megtalnia-nyozza.

Füld.

A gyümölcssterilizálás mint nemzetgazdasági jövedelem.

Rác Vilmos, megyénk és városunk gazdasági előadója, a többi között e következő részjelentést terjesztette be a magas szakminiszteriumhoz:

Friedenthal volt porosz földművelésügyi miniszter egy ízben azon érdekes megjegyzést tette, hogy

*) E diák szó: nihil, annyit tesz magyarul: semmi; innét ni-hi lista=semmita.

Melléklet a „Bácska“ 13-ik számához.

Porosországban a 18-ik században el volt rendelve, hogy a lakosok házasságuk alkalmával bizonyos számú gyümölcsfákat tartoznak ültetni. Franciaországban szintén már a 18-ik század elején bizonyos kötelezettség terhelte a birtokosokat. Hazánkban a fatenyésztésre nézve a faiskolán (és hernyózási stb. rend) kívül egyéb nincs. A poros és francia kultúra mai fokával párhuzamot vonni tehát nem lehet, sőt a nagy Alföld gyümölcs-termőképes — de gyümölcsnélküli rónájával szemben ott állunk, hogy a fővárosi piacon az osztrák gyümölcs még nagy keletnek ürvendhet. Történik ez ma, 1882 ben, mikor pl. a bácskai „szercsika“ alma értéke (ára) helyben Bácskában métermázsánként 25—40 frt. És ez a szercsika közvetlen forrásból tudom — egy kitünően keresett cikk külföldről.

Valóban megdöbbentő állapot az a mi népünkél, hogy a hagyományos jót nehezen cseréli a bizonyos jobb-bal. Milyen óriási térséget foglal magában az Alföld, mértföldeken át vasút szeli, és gyümölcs iparral csak nagy kivételkép találkozunk. A Bácska maga pedig most határozottan igen kedvező gazdasági konjunkturák közé jut a fő- és szárnyvasutakkal.

Kecskemét s a Tiszavidék egyrésze ismerték fel eddig a gyümölcstermelés kiváló előnyeit. Kecskemét vidéke maga roppant forgalmat produkál, Bihar, Arad és a Dunántul 2—3 megye mutatnak fel több-kevesebb eredményt. A Szerémség még a Bácskába is szállít, a helyett, hogy megfordítva történnék. A szercsika eredetileg szerémségből származott át, de a bácskai talajon termelt, minőség és tartósság tekintetében határozottan jobb a szeréminél. Szabadkán termelik, de csakis a szőlőkertekben, így a megyében is itt-ott, a melyben a szőlő mellékcikket képez.

És a gyümölcs nemcsak nyersen — többféle alakban is értékesíthető.

Egyéb gyümölcsök pl. körte 10—20 frt, szilva 8—10 frt mmására redukálva. E számok nem megvetendők. Egy katastr. hold föld pl. szercsikával beterve, elemi csapást ide nem értve természetesen, jövedelme megközelíti a föld árát. Ilyen hatalmas előny mellett a gyümölcsfa tenyésztés mégis parlagon hever! A szegény nép kevés gabnájára szorul, mi ha nem terem, panaszokodik sorsa fölött. . . . Pedig — ha másképp nem — a mesgyék közt is szépen megteremne a vajmi kevés — legkevesebb — gondozást igénylő gyümölcs és arra, mint jövedelmi ágra, házilag vagy mezőrendileg felügyelni lehet.

A faiskolában feltétlenül nagyobb gondot kellene fordítani a gyümölcsfatenyésztésre. Csekély nézetem szerint legalább 1 hold, oly gyümölcsfaiskola berendezésére lenne fordítandó, melynek termése a vidéki piacon (forgalomban) legjobban értékesíthető. Hogy melyik legyen az a gyümölcsfa, kis körültekintéssel nem lesz nehéz megállapítani. Külső szakemberek véleménye is meghallgatható.

Es ezen eljárás, valamint hogy legalább 1 kat. hold hasították ki a külön faiskolai célra, igénytelen nézetem szerint külön rendeletileg kötelezőleg szabályozandó lenne. Az egy hold kihatása nem képez áldozatot, haszna pedig kiszámíthatatlan. Gondozása nem kíván felszámítható regiet, kezelője — a község részéről alkalmazott kertész — részesítségük bizonyos %-ban, hanem szigorúan kötelezettségük a kertet céljának megfelelőleg ápolni.

A cseméték pedig osztassanak ki a lakosok közt pár krajcárért, szegényebbeknek ingyen, — bár célravezetőbbnek tartanám kötelezővé tenni a vidék viszonyainak — értékesítés szempontjából — legjobban megfelelő fajtát, pl. a birtokos területe arányában, bizonyos számban, a miről a faiskola felügyelők vezetéknek jegyzéket.

Ez érdemben meghallgattam mások véleményét is, a kik kivétel nélkül szerény nézetemet támogatták. Százszentmihályi új érték jöhet forgalomba, minden érezhető befektetés nélkül. Sok szegény embernek javítana sorsán, s minden gazdasággal foglalkozóknak lendítene jövedelmén. És a pusztá — gabonatermő — rónaföld pedig klimatikus szempontból is nyerne.

Azon fel fogás ellenében, mintha a madarak, rovarok stb. elszaporodása vagy a szántóföldek beárnyékolása a gabona szemtermésében csökkenést okoznának, felemlitem csak azt, hogy a hasznos és káros madarak védelmére és pusztítására meg van adva az alkalom, a szántóföld árnyékolása pedig számba se jöhet — a gyümölcs után várható jövedelem mellett. A gabonának most is van elég rovar és elemi ellensége, hassunk ezek ellenében okoskodni, a tudomány és tapasztalás fegyverével, és — rendkívüli csapások kivételével — nem lesz okunk panaszkodni. Az ekét sem hátráltatja számbavehetőleg. Ha végig nézzük határ- és dűlőutainkat, a törvény által megkívánt utszélességek kiigazításával jut elég dolgunk. Így aztán sok gyümölcsfa elfér.

A faiskolát, mint uttörőt, példaadó intézményt tartván szem előtt, fentebbiekben egyrészt a kezdet nehézségeinek leküzdésével foglalkoztam.

Ó-Morovica, 1883. márc. 17.

Ó-Morovicán 1848. március 15 ének évfordulóját a „Polgári kör“ ritka lelkesedéssel ünnepelte meg. Az ünnepély a „polgári kör“ helyiségében este 6 órakor vette kezdetét, melyet ágyúszók jezeitek. Az ünnepélyen nemcsak a kör tagjai, de községünk minden rendű és rangú polgárai közül is annyian jelentek meg, miszerint a nagy társalgó terem zsúfolásig megtelt, künn pedig nagy csoport nép állott, mely a benn kiáltott éljeneket folytonosan visszhangoztatta. A nagy terem igen díszesen volt feldíszítve. Középen függött egy négy oldalú alkotmány, melynek az ajtóval szemközt lévő oldalán kivilágítva ez volt olvasható: „1848. márc. 15. Szabadság, egyenlőség, testvériség.“ Az átteljes oldalán következő felirat volt: „Az egyetértés angyala legyen e szent hon vezércsillaga, — e házára boldogság derüljön. Éljen a haza!“

Jobb oldalon volt Kossuth; baloldalon Petőfi 48-ból való arcképe kivilágítva. Az ajtótól balra a falon egy igen díszesen kiállított Magyarországi címere függött kivilágítva, felül ily felirattal: „Isten hozta.“

Az ünnepély a következő sorrendben folyt le: Nyitányul az egész közönség énekelte Kölcsey „Hymnus“-át. Ezután a polgári kör elnöke Kovács Gyula tartott egy hazafias szellemű emlékbeszédet, melyet benn nagy lelkesedés és éljen kiáltás, künn pedig az ágyúk hármass dördülése követett. E beszéd után Turi Lajos helyettes ref. lelkész emelkedettséggel szavalá el Tóth Kálmán „Előre“ című költeményét, melyet lelkes éljenzés követett. Ezután Máthé László tanító felolvasást tartott: „1848. márc. 15 nek nagy jelentőségéről — hazafias szempontból fejtegetve.“ E gyönyörű gondolatokkal telt felolvasás után Fejős János polgártárs szavalá Garay János „Szabaddá lettél elnyomott magyar nép“ című költeményét. E szavalmány után ismét a kör elnöke lépett elő és felolvasást tartott „Petőfinék magyar költővé lett felavatása, első 100 frtja és haláláról.“ Végre Szűcs Ferenc szavalá Szász Károlynak „Az elesettek álmait virasztom“ című költeményét. Bezárul az egész közönség énekelte Vörösmarty „Szózat“-át.

Az ünnepélyt társas vacsora rekesztette be. A díszes terítéknél 80-an foglaltak helyet. A kitünő vacsora folyama alatt — melynek előállításáért Sebali János és kedves neje a dicséretet méltán megérdemlik, csakhamar megkezdődtek a toasztok áramlatai. Legelőször is Turi Lajos emelt szót, éltetvén Kossuthot, később pedig az ünnepélyen jelen lévő volt 48-as honvédeket. Poharat emeltek még Kovács Gyula a magyar nemzetért, később Jókai Mórért; Vojnits Dávid ur a polgári kör elnökéért, mint a ki ez ünnepélyt rendezte; Iványos Sándor azokért, kik a népet szépre, jóra és nemesre lelkesítik.

A vacsora végeztével mindenkinek virágzó kedve lett. Tóni bandája — mely már a vacsora alatt is működött — rákezdte: „Kossuth Lajos azt üzenté“ című nótát, melyet az egész közönség lelkesülten dalolt.

Midőn az általános jókedv tetőpontra hágott: A kör elnöke szót kért és egyszerű de meleg szavakban felhívta a közönséget — egy helyben felállítandó, valláskülönbség nélküli kiseddóvoda alaptökejének szerzésére — adakozni. S midőn az elnök szavait végzé, elévő a már készen levő aláírási ívet, melyen 25 kiló buzát aláírt s megkezdte a gyűjtést, melynek fényes eredménye lőn Midőn a buza gyűjtés befejeztetett, Iványos Sándor polgártárs indítványozá, hogy az óvoda alapra adjunk pénzt is. Ezen felhívás is visszhangra talált.

Igy ünnepeltek meg 1848. március 15 ének évfordulóját Valóban a lelkesedésnek és egyetértésnek ünnepe volt ez reánk nézve. — Lehetetlen még e helyen meg nem említenem azt, hogy egy polgártárs március 1-én a polgári körnek 50 forintot ajándékozott — oly feltétellel, hogy ez összegben a polgári kör három darab nemzeti zászlót szerezzen, melyeket a márc. 15-iki ünnepélyen mindig használjon. Az illető jószívű és bőkezű adakozónak e kívánsága teljesítve lőn és a finom lyoni selyemből készült egy nagy zászló a mostani ünnepély alkalmával már ki volt téve a polgári kör helyiségén, két kisebb pedig benn a szobában a díszített emelte. A bőkezű adakozónak — ki nevét nem akarja tudatni — ezen szép ajándékáért alulírott mint a kör elnöke a polgári kör nevében köszönetet mondok. Köszönetet mondok minden egyes adakozónak. Végül megemlítem azt is, hogy a felállítandó óvoda alaptökejének kezelésére kinevezett bizottság, az egész községben buzagyűjtést rendezett, melynek eszközésére 28 bizalmi férfiut választott, kik a napokban meg fogják kezdeni a gyűjtést. E gyűjtés eredményéről e becses lap hasábjain tudósítani fogom a tisztelt olvasó közönséget.

Es most átadom a nemeslelkű adakozók neveit s tetteit e lapban is a nyilvánosságnak.

Névsora azon buzgó polgároknak, kik az Ó-Morovicán felállítandó valláskülönbség nélküli kiseddóvoda alaptökejének szerzéséhez egyszer mindenkorra járó pénzbeli — és 10 éven keresztül kötelező buza adományokkal járulni sziveskedtek: Kovács Gyula 25 kiló buza és 50 kr., Vojnics Dávid 100 k. b. 1 frt, Mendegé István 50 k. b. 1 frt, Baruzs István 25 k. b., Somogyi János 50 k. b. 1 frt, Mang István 50 k. b. 1 frt, Flamon Miklós 20 k. b., Gallos Ignác 25 k. b. 1 frt, Mészáros János 50 k. b. 1 frt, Szőcei Bálint 50 k. b. 1 frt, Beke József 25 k. b. 20 kr., Biró Mihály 50 k. b. 50 kr., Ambruzs Bálint 25 k. b. 50 kr., Juhász János 25 k. b., Zsebe Sándor 25 k. b., Varjas Sándor 25 k. b. 1 frt, Somogyi Ferenc 25 k. b. 1 frt, Seffer József 25 k. b. 50 kr., Boldog Imre 25 k. b. 50 kr., Bak Sándor 25 k. b. 60 kr., Szigeti József 25 k. b., Bak József 40 k. b. 50 kr., Gyűjtő Ferenc 25 k. b. 50 kr., Juhász János 50 k. b. 50 kr., Tóth András 25 k. b. 40 kr., Karai Sándor 25 k. b. 40 kr., Kötő József 50 k. b. 50 kr., Banczik István 25 k. b. 50 kr., Papp Bálint 25 k. b., Kötő János ifj. 25 k. b. 50 kr., Papp Sándor 25 k. b., Papp János 50 k. b. 50 kr., Szabó István 25 k. b. 50 kr., Papp László 50 k. b. 1 frt, Kohut János 50 k. b. 1 frt, Balogh János 25 k. b. 50 kr., Ambruzs János 25 k. b. 1 frt, Solya József 25 k. b., Papp István 25 k. b. 50 kr., Fejős Mihály 25 k. b. 1 frt, Lódi József 30 k. b. 1 frt, Fejős János ifj. 50 k. b. 40 kr., Kiss Gábor 25 k. b. 1 frt, Iványos Sándor 50 k. b. 1 frt, Inotai János 25 k. b. 50 kr., Dombi Vilmos 15 k. b. 1 frt, Mang Antal 15 k. b. 20 kr., Kötő Sándor 15 k. b. 20 kr., Papp Samuel 25 k. b. 50 kr., Besnyó Sándor 15 k. b., Kötő Pál 25 k. b. 40 kr., Vojnics Dezső 1 frt, Cseke István 40 kr., Földi János 40 kr., id. Kötő János 1 frt, Hollender Mór 1 frt, Bak János 1 frt, Sebali János 1 frt, Turi Lajos 50 kr., Kovács Antal 50 kr.

A buza gyűjtés összes eredménye 16 mmásza 25 kiló. A pénzügyítés összes eredménye 35 frt 10 kr.

Kovács Gyula,
a „Polgári kör“ elnöke.

Korcsmában.

A szerelem? ebből bolondság!
Nem igaz, hogy mely sebet vág
Barna kis lány! nem utánad
Gyötör engem a búvárad.

Elfelejték én még talán! . . .
Csak bort ide, húzd rá cigány!

Korcsmáros ur! hej szaporán,
Hád viduljak föl a borán.
Lányka! hideg pillantásod
Szívemen sebet nem vágott,
Nem törődöm veled kis lány,
Korcsmáros bort! húzd cigány!

„Szerettek én egyetleneg . . .
Beh búsan, beh szomorúan megy!
Összetöröm a hegedűd,
Nem vidit föl — új sebet üt.
Be fájt itt a szívem táján!
Hej bort ide! — Vigat cigány!

„Nincs mennyország pohol sincsen . . .
Ez az, áldjon meg az Isten!
Ez a nóta való nekem:
Oda van az üdvösségem.
Kő a szived barna kis lány:
Mit bánom én? Vigat cigány!

„Vigat húztok? ezer villám!
Mint én magam, bús a notám.
Vagy én mendám? . . . Ebből mit néztek?
Tudom is én mit beszéltek!
Arva s ívem, szívet kíván . . .
„Ikar mit, csak húzd cigány!“

Gáspár József.

PARASZT TRAGÉDIA.

Írta: Forgács Endre.

Hej Pattogó Julis miért kellett neked olyan szépen lenned?

Hej Pattogó Julis miért kellett neked még férjhez is menned?

Mert kegyetlenül szép volt ám Pattogó Julis. Az egész községben — mit mondom? — az egész járásban nem volt hozzá togható. Termete cédrus, gömbölyű tagjai, mint a faragott márvány, ajakán lépés méz, arcán piros rózsza, szemében a ragyogó nap s a sötét éjszaka. Isten ellen való vétek lett volna hibát keresni benne. Hanem aztán büszke is volt; olyan rátartí kevelységgel lépegetett, mint a páva madár. Bomlott utána a legénység. A kire rávetette csillagos szemeit, az hirtelenében azt sem tudta volna megmondani, hogy kinek a fia? — Még a tekintetes esküdt ur is azt mondta, hogy ha szeretője lehetne, szívesen beállna egy pár hónapra parasztnak. De meg is felelt neki Julis áperthe az ő kackiás modorában: „Bizon abból nem eszik a tekintetes esküdt ur, nekem nem szeretőre, hanem férjre van szükségem, nekem nem kalács kell, hanem mindennapi kenyér.“

No hát akadt az is. Hiszen száz is akadt volna, de nem állt mindenkivel szóba Julis. Annak a legénynek, ki az ő fejét beköti, olyannak kellett lenni, amilyent az Isten is remekben teremtet. No hát ilyen volt Füző Pista, a legdelibb valamennyi között. Ő is azon vette észre egyszer, hogy tetszik neki Julis, sőt akármit csinál, az a büszke szép leány folyvást előtte áll, nem is lehet másként, minthogy őket egymásnak szánta a sors, még a vak is látja, hogy össze illenek — Mikor aztán felesége lett Julis; nemcsak a legdelibb, de a legboldogabb ember is volt Füző Pista. Azt mondta, hogy gazdagabb a királynál, hogy olyan kincse nincs a török császárnak se mint neki. — Hej nagy kincs a szépség, de még nagyobb átok! Majd lesz még belőled szegény Füző Pista koldusnak a koldusnál.

Meg is becsülte a szép asszonyt, mint a lelkét. Ő maga izzadt, küzködött kettőért, csakhogy feleségének kényelme legyen, a kit úgy hitt, hogy „gyönyörűségem.“ Dolgozni nem hagyta, nem azért vette el hogy szolgálója legyen, hanem hogy legyen az ő házában tündére, boldogítsa őtet hitvesi hü hittel, aztán szeresse, mély, forró szerelemmel. Egész paraszt imáddal vette körül, szabadba, mezőre, ki sem ereszté. Rőz-a piros arcát, patyolat karjait hő nap elégetné, hideg szél kifujná, aztán mivé lenne az „ő gyönyörűsége?“ Hej de szép, de boldog is a páros élet, míg a mézét szíjja az ember! Füző Pista azt hitte, hogy az úgy tart egész életében, sőt még azon túl is a szép menyországban.

Egyszer csak megjön a parancsolat, hogy be kell rukkolni. Hallatlan eset, hét, nyolc éves katonáknak berukkolni! Annak valami nagy okának kell lenni. Hát van is. A talián meg a burkus rettenetően fenekedik. Kétfelől támadnak, fegyverbe kell állni minden mozdulható osztrák katonának Nagy aratása lesz e nyáron a halálnak — északon és délen omolni fog a vér.

Zeng az egész község a bucsúzástól és sírástól . . .

— Én gyönyörűségem ugy-e hü maradsz?
— A lelkem kiszakadásáig . . .
— Ugy-e nem felejtesz el?
— Sem ezen, sem a más világon . . .
— Ha meg talállok halni?
— Elsíratlak, elgyászollak s emléked fogom szeretni szívem szakadtáig . . .
— Ha megsebesülök?
— Karommal karollak, csókommal gyógyítalak, csonkán és bénán is büszke leszek reád és szeretlek.
— S ha épen jövők vissza? . . .
— Idvezítelek . . . Erre az aranyos báránnyra, erre a szöske leánykára — szerelmünk bimbójára esküszöm, hogy hü leszek. S az a kis szöske lény el-

kezdett bamba, kövér kezecskéivel hadonázni az anyja ölén, míg belekapaszkodott apja bajuszába, mintha nem akarná azt eresztetni. Innen onnan hangzott a keserű nóta:

Már elhagyom kis falumat
Benne kedves galambomat.

Fűző Pista karjaiba szoritva tartá az övét. „Julis, gyönyörűségem, rettenetesen szeretlek, ne csalj meg, ne csalj meg” — s az erős, deli férfi zokogva csókolt a síró feleségét, mit látva az aranyos kis báránnyal, a szűzke lány, elfogá őt is a keserűség és sirtak mind a hárman. Künn hangzott a nóta:

„Ne sírj rózsám meglátlak még
Hiszen velünk marad az ég.
Visszatérek érdempénzzel
Kincsem babám úgy veszlek el.”

Hát biz azt nem jól gondolta ki, — akárki cselekedte, hogy egy másfél esztendő fiatal házasság ott hagyja feleségét, gyereket s aztán elmenjen katonának, főleg ilyen férfi, a kire az egész községben arról ismernek rá, ha kérdik, hogy a sok közül melyik Fűző? — hogy azt felelik: a melyiknek az a szép felesége van a Pattogó Julis.

A menyecske egyedül maradt aranyos báránnyal, a kis leánnyal. Nem volt a férj, ki meleg napon még az ablakokat is befűtötte rá, kihajította a legyeket, hogy háborítatlanul pihenjen az ő gyönyörűsége. Nincs a ki utána nézzen a kis gazdasságnak, pedig az aratás a küszöbön van. Nincs a ki ügyeljen eselédre, jószágra. Mit tud ahoz egy bánatos asszony, kinek férjét katonának vitték? Eleinte úgy tett Julis, mint a ki búsul, több észrevette, hogy ez csak unalom. Unta magát. Rettenetes dolog az, mikor egy szép asszony unatkozik. Viasz az asszonyszív, nem márvány — be lehet abba többféle formát nyomni. — A vén sunyi Göröciné akárhányszor is mondta neki, hogy de bolond, amiért olyan búsulásnak adja magát, hogy elrútolja ari az aggodás miatt; a bizony már is pusztult a szépsége, de csak nincs jó dolga. Hiszen, ha visszajön Pista, hát itt lesz, ha meghal, hát úgy sem jön vissza, busuljon a nő, nagy a feje... Minden órádnak leszakaszod virágát. — Julis asszony hánytorgatta a tanácsot. — A bizony mond valamit ez az asszony... ha elfogy a mindennapi kenyér a háztól, zsemlyét hozat az ember.

Nem sok idő múlva tapasztalni kezdé, hogy az a magánosság nem is olyan szomorúságos állapot, csak feltudjuk magunkat találni benne. Igazsága van Göröcinének, vétek volna egy szép menyecskének elbújva hervadni, — kinyit virágot pincébe rejteni. Mit adnak neki, ha kesereg, ha gyászol? — Kinevetik. Már is kinevetik, az irigyek gúnyolják. No hát majd megmutatja ő, hogy hatszor szélessék meg az a leány, ki neki még most is nyomába hág. Eljárt a tánchelyre, a legények közé vasárnap délután s bizony elhomályosodott ott a leánysereg, mint csillagok a napfényjöttékor. Sokan megszólalták érte, de Göröciné váltig erősíté, hogy csak keserűségében teszi, a mit tesz, utólag el is hitték, hogy biz a nem bír s bújával. A tekintetes esküdt urnak is rettenetesen sűrűn volt tárgyalni valója ezen idő alatt a községben, hogy Julis asszonyt meglátogassa; annak is igen egyszerű oka volt, tudósításokat hoz neki a katonaságról, a háborúról, no meg a férjéről. — Olyan hír is megfordult a faluban, hogy azt a regementet, melyben Fűző Pista szolgált Trautenannál egy lábíg lelőtték — Julis asszony úgy látszott, hogy szeretné is ezt hinni, de még nem merete.

Egyszer aztán hamarosan vége lett a háborúnak. Amilyen gyorsan learatták itthon a gabonát, olyan gyorsan learatta a burkus az osztrák ármádiát. Jó idők jártak, hirtelen el lehetett végezni mind a két munkát. — Megviselt ezredék szállingóztak vissza az országra... Fűző Pista csak nem jött... Már ugy kell lenni, hogy mind egy szálíg elveszett az ezred.

A Julis asszonyék gabonáskájuk, ügygyel bajjal össze lett takarítva. Ott állott a szálláson, őrizte az Isten, meg a verebek. Az Imre gyerek folyvást sürgette ányját. „Julis néni nyomtassuk el már azt a buzát, mind az ördögé lesz.” — Hát legyem, én csak nem foghatok hozzá, mindennel én bajlódom... No hát ezzel nem kellett neki bajlódni. Egy szombatot este csinosan meggyújtották, leégett a földig. Mondják is, hogy a Babra Ferkó tette volna boszúból azért, hogy a mult vasárnap kinevette Julis, mikor táncolni hívta. Igaz, hogy az a nélkül is szűkmarkú esztendő ezen áldását elveszítve alapos kilátásai lehetnek Julisnak télen a koplalásra; de hát bánta ő azt, ki gondolna nyár közepén a télre? — Egyáltalában nem gondolt már ő semmivel, vagy ha gondolt, hát az fordult meg fejében, hogy ha Pista csakugyan elveszett (már bizonyos, hogy ugy van) hát elmege a tekintetes esküdt urhoz gazdasszonynak, hiszen szörnyen hívja. Gyöngy-élet volna a dolga, csak parancsolna a legénységnek — aztán mennyi szép, derék ur megfordul ott a háznál... De az aranyos báránnyát, a szűzke kis lányt hova tegye... Az bizony akadály... de csak terhére is van... Nohát megszabadult attól is... a hulló levéllel, hervadó virággal elhervadt az is, az aranyos báránnyából aranyos angyalka lett; ha az édes anyja gondját nem viseli gyermekének; gondját viseli az Istenke — felvitte magához... Julis asszony egy kicsit sírt, egy kicsit búsul, aztán nagyot lélezett... Egészen szabad...

Fűző Pista pedig mindezen idők alatt ott feküdt a brünni ispotályban. Olyan tökéletesen ellőtték az egyik lábát, hogy biz azt nem lehetett használni többé. Négy hónapig gyógyították, akkor adtak neki szép instrumentumot plébából meg fából, hogy már most csak menjen haza, többet nem fogják „behívni”. Ugyan?! de kegyesek iránta.

Húvós novemberi este volt, mikor fakó szekér állt meg a Fűző Pista kapujában; lecipelődött arról egy ember s mohón nyitott az udvarra, hanem ott búsan nézett szét, olyan hangtalan, néma az egész ház, mint a temető, még a Sajó kutya sem jön eleibe. Megnyomja a kilincset, — a pitvarajtó be van zárva. — Nincsenek itthon. Behúzódik az istállóba. Ott van az Imre gyerek. — Jó édes öcsém Imre! — Adjon Isten Pista bácsi. — No hát nem is örülsz, előmbé

sem jössz öcsém? — Nem bírok Pista bácsi, beteg vagyok. — Az nem jó dolog — hát az asszony hol van? — A jegyző urhoz ment, ott Márton estéje van, azt mondta, hogy a főzéshez hitták segíteni — ő tudja. — Hát hogy vagytok szögám, beszélj csak. — Ne kérdezzé Pista bácsi, mert ha én azt elmondom, elláll a lélekzete. — Ne ijesszess öcsém, felesztendő alatt csak nem változott ugy meg minden? — No majd meglátja. Atok volt mi rajtunk az idén, még pedig nagyon foganatos. Gyűjtsa meg a méceset, ha nem restelli, ott van a gerendán.

A gazda a mécs sovány világánál szétnéz az istállóban. — De leromlottak azok a lovak Imre? — Az a csoda, hogy még a pára bennük van. — Mért nem abrakoljátok kissé? — Nincs mivel. — Csak termett valamiske zab? — Termett, de el is pusztult. — A zab? — Minden gabonánk. — Mit beszélj? — Megégett. — A gabona? — Egy szemig. — Szent Isten, hogy történhetett az? — Kinn volt a szálláson összerakva, ott állt vagy három hétig, mindig mondtam ángyomnak, hogy nyomtassuk már el, sok kár van benne, — hanem ő — no de nem szólok semmit. Egy szombat este aztán valami bitang felgyújtotta. Ott égett porig. — Rettenetes, mivel élünk már most a télen? — Az Isten tudja. — Nézd csak, hát a Pirok tehén hol van? — Azt a mult héten foglalták le s vitték el adó miatt. — Fűző Pista szemei szikrákat hánytak: Oda életemet viszem adóba, itt a falatot veszik el családómtól... s Isten nevével sziszegtek ajkai, valami olyant kérve az illetőkre, ami nem áldás. Hát a kukoricát betakarítottátok? — Nem biz azt, ángyom még ott a földjében eladta a Harsli zsidónak. Mondtam, hogy az most kenyeret fog pótolni, hanem rám sem hallgatott... — De soká jön haza Julis? — Ugy hajnal felé szokott. — Aludjunk öcsém, ne folytasd ezeket a szomorú dolgokat.

Reggelre kelve csendesen lopózott be a csonka gazda házába. Julis asszony aludt. — Istenem, milyen szép így alva is, bizonyosan ő róla álmodik, mert ajkai mozognak, majd patyolat karjaival szeli át a levegőt, ez az ölelés bizonyosan őt illeti, a jó férjet. — Milyen öröme lesz az ő gyönyörűségének, ha fölébredve maga előtt látja azt, a kiről álmodott. Főlé hajolt s édes forró csókot nyomott biboros ajkára. Az asszony fölnyitá szemeit, egy sikoltás tört ki ajkain, — Fűző azt hitte, hogy az öröm miatt. — Nézd én vagyok itt gyönyörűségem, megjöttem. Visszahozott az Isten, most már a tied vagyok örökre. — Nohát nem is örülsz? — Nagyon fáradt vagyok — mond a nő, későn feküdtem le. — Hiszen én fáradtabb vagyok, mert Morvaországból jöttem, de azért elfelejttem minden törődésemet, mert téged látlak drágám. No ölelj meg hát! — Julis erőtetve kaposolta férje nyakára karjait, fagyos csókot nyomott annak arcára. — Oh Pista, minek is jöttél haza, nagyon szomorú idők járnak itt, mindenünk oda, koldusok leszünk. — Én már elvagyok látva ahoz a mesterséghez — szólt féllábára tekintve, — hanem azért nem cserélnék most a királyllyal; csak hogy te megvagy életem öröme, ha minden elveszett is, hiszen egymásban van a mi gazdagságunk, — várj csak milyen boldogok leszünk mi még! — No lássd, majd elfeledem, az aranyos báránnyal, szűzke kis leányunk hol van? — Hol... a temetőben... — Szentséges Isten, meghalt? — s az erős férfi leborol az ágyfejére s ott sír zokogva szive szakadtaig.

Mikor híre ment a faluban, hogy Fűző haza jött a vén Göröciné hunyorgó szemeivel sunyított egyvet, hogy vége a gyöngyéletnek. — Bizon vége. Beállott a tél is keményen, zordonan. Fűzőéknél a kamara üres, a padlás üres, a pince üres. Nincs semmijök. Hej pedig de gyenge lábón áll ott a családi béke, a hol férj és nő között folytonosan ott ül egy harmadik személy: a szükség. — De keserűség napjai voltak Fűző Pistanak. — Aztán ez az ő gyönyörűsége is olyan, mintha kiescrélték volna; szavát se lehet venni, tekintete hideg, csókja (nagy ritkán) fagyos, sőt igen jól látta a multkor Pista, hogy midőn az ő masina lábát este odább tette, hát elfintorította rá a száját — és ez olyan rosszul esett a csonka hősnek. Néha egész nap sem látja, ki tudja hol jár. Este fonóba megy, legényekkel csapodárkodik, sőt rebesgetik, hogy a tek. esküdt ural is van találkozója.

— Julis, lelkem de megváltoztál te — mondja neki — rettentően szeretlek, tudod jól, hanem te meghiltél irántam, nem szeretsz ugy, mint eddig — ugy-e valld ki, vagy ne valld ki, mert megkábulok. — Julis, gyönyörűségem, légy a régi.

— Ugyan ne költelenedjél kelmed, való is ilyen turbékolás nekünk. Jobb ha pénzről gondoskodik, tudja, hogy egy krajcár sincs.

Fűző Pistában megfordult a gondolat, hogy de csak jobb lett volna egészen ott maradni Trautenannál. Aztán ő is kezdett mogorva, fenyegető lenni, lelkének nyugalma, szívének öröme elgázolva, kiirtva; koldusabb a koldusnál azzal a szép asszonnyal, azzal a nagy kincessel, ami most átok. — Minden lélekben van egy kis fekete pont, ha csak egy borsó szemnyi, melyre ha elkezdnek hatni, beárnyékolja az egész embert s belekergeti nyomorultul a sötétségbe, az örült-ségbe. Ez a fekete pont kezdte lassanként árnyékát szétteríteni a Fűző egész lelkületén. Julis asszony nem szűnt meg arra hatni. Nyiltan beszéltek, hogy az esküdt ural kocsikázik, sőt olyant is lehetett hallani, hogy bolond volna ahoz a nyomorék féllábú emberhez kötni magát. Oh hogy hasogatták ezek a Pista szívet s növelték azt a fekete pontot. — És teltek a napok, a keserűség mind fölébb hágtott.

— Julis, ha Istent ismersz, térj meg, mert borzasztó fog történni.

— Ugy ugy, csak fenyegetessen kelmed, nagyon megijedek ám, ha tudná.

— Mit ígértél, mikor katonának vitték?

— Tudom is én, bánom is én akármint.

— Julis ne vigy örültégségbe, te nem szeretsz már, sőt nem is szeretél soha — ugy-e nem szeretted?

— Nohát nem szerettem, — ahogy tetszik.

— Én menyébéli teremtőm, hát miért lettél feleségem?

— Azért, mert asszony akartam lenni.

— Hát hazudtál az Istennek?

— Ugyan ne cenzurázzon kelmed, de rá ér!

— Julis, egyszer azt a te szép fejedet eltalálom választani a nyakadtól. Az élő Istenre mondom, megteszem!

— Ugy ugy, gyilkoljon kelmed, azt érdemlem én, hogy itt kínlódom vele, hogy gondját viselem, mint sánta koldusnak...

— Irgalmas atyám! — ordított az ember — s felkapva az asztal alatt lévő baltát úgy vágta azt Julis után, hogy ha benn éri azt a szép fejét, sohasem mosolyog többet.

— Elugrott. Vissza sem tért a házhoz. Ott csak vargott egyiknél, másiknál. A falábú ember otthon emészette magát. — Már az idő is megenyhült. — Ifju tavasz hágtott a zord tél nyakára. Julis nem jött meg. A szegény Istenverte férfi ki-ki járt kis leánya sírjához, ott suttogott neki könnyes szemekkel: várj aranyos kis báránnyom, nem soká leszesz itt egyedül, hozzád jövök én is. — Később megbánta heveskedését, hívogatta vissza nejt hátha még maradt benne egy szikrája a becsületérzésnek, hátha föllehetne még ezt lobbantani... Elküldte hozzá az Imrét, bocsaáson meg neki, térjen haza, felejtse el ami történt, soha újját sem emeli rá, szeretni fogja, hiszen most is szereti. — A menyecske azt izente, hogy abból nem eszik, ő nem akar koldusvezető lenni. — Az Imre hallotta azt is mikor az esküdt eselédje mondá, hogy holnap ura a szőlőn keresztül fog a székvárosba menni, várjon rá Julis a kunyhóban.

A fekete pont egészen elborította Fűző lelkét s kergette már vadul. Bosszút állók kigyó, mormogá magában. — Még setétlen megindult a falábú ember a szőlőbe. Madarak csicseregtek körülte a harmatos pity-mallatban, fakadó bimbók, zöldülő bokrok hajlottak utjára. — Milyen szép a világ, a kinek van miért élni!... Lesbe állott a kunyó mögött. — Már jól fenn járt a nap, mikor Julis megérkezett, a szőlőhöz megnépesült munkásokkal. Nem sokára jött az esküdt is egész biztonságban. Belépve a kunyhóba, bezárta annak ajtaját. — Most fölemelkedett a falábú ember, hosszú, erős karot hozott, tekete lelkének ördögi mosolya látszott ajkán. — Amint az ajtóhoz ért, vidám nevetéskézés hallatszott belülről. — No csak örüljétek — sziszegte magában. A karót az ajtó közepén levő fogantyún keresztül húzá, két végét az ajtó felé illesztve. — Halandó azt ki nem nyitja belülről, s akkor hidegvérűleg felgyújtá a kunyhót. A vastag nádtetőn egyszerre végigszaladt a láng, piros nyelvével nagyokat harapdált a tavaszi levegőben. Mikor a bennlevők észrevették, már a szarufa is égett. Egébtorő síkój hallatszott a vadul kezdtek rázni az ajtót. A falábú ember ott állt előtte, körül röpkedve a lángoktól, mint egy boszuló arkangyal, mint egy sánta Lucifer. Pár pillanattal múlva a bennlevők síkója fuldoklóssá, tompa nyugtá vált; mire a munkások összeszaladtak a tető beomlott s le a földig égett minden. — A falábú meg ott kacagott, hogy csak ugy dültek szemeiből a könnyek s mutogatott az összeégett tetemekre.

Az emberek megrohanták — Miért gyújtotta fel a kunyhót?

— Csitt, csitt — szólt felfordult szemekkel — alszik a kis leányunk az aranyos, fel talál ébredni.

— Né, még bolondnak teszi magát, be kell kísélni a bíró elébe.

— Mindjárt, mindjárt — szólt síró szelidséggel — csak a feleségemnek szólok, a gyönyörűségemnek.

— Hiszen ahun a keud felesége, megégett, meghalt.

— Meghalt? — No lám, azt nekem soh sem mondta, hogy tudott nélkülem elmenni, megitélik az emberek.

— Majd megitéli kendet a törvényszék, gyilkos, gyújtogató!

Erre két kezével fejéhez kap, mintha széthasadásról félne, majd vad nevetésben tör ki, mely hirtelen csukló sirásba csap át és azzal a nagy falábú ember zokogva végig terül a földön.

— Ne itéld el őt tek. törvényszék, — szána-kozzál rajta!...

Pattantyúk.

Hadgyakorlaton. Jelentem alásan vitéz főhadnagy ur merre retiráljunk az ellenségtől?

Főhadnagy. Infanterist Dongó, mért físelje maka extra natrák, nem tunyi, hogy csak szabad viselni olan muntur, mi a forsríftba vansz előírva?

Infanterist Dongó kéröm alásan vitéz főhadnagy ur, a borgyru is elő van írva, mégis hátul hordják.

Egy bánati német faluban a kataketa farsang utolsó péntekjén így adta ki az iskolában a vakácóit: Hétfőn nem lesz iskola, mert bushagyó kedd lesz.

H. helybeli zálogintézet „művezetőjéhez” betoppán egy deák következő szavakkal. Uram ön minden órára ad pénzt. Örvendve a jó „procentokra” igennel válaszolt a pénzügyi kapacitás, no hát akkor adjon a három természetrajzi óráma.

Bezörget egy zombori Bukovai éjjél utána szomszéd sötét ablakánál

— Ki az?
— Én vagyok.
— Hát mit akar?
— Főnn vannak még?
— Főnn.
— No hát lefekhetnek.

Mi a cilinder?
Nem egyéb mint a koponya ürességének folytatása.

Ur. Miben döglött meg a kutya, János?
János Juhász: Hát biz az uram a szomjan döglött meg.

Ur: Hiszen vizet csak adhatott volna neki
János: Ugy ám, de ha nem vót neki mire inyua.

Hadnagy Kukacsok. Infant. Kóbi Kohn füttyölje el nekem a tagrevert.

In f. K o h n: Kbérem olásson elfütyülni nem thódom, hanem csak eldőlöni.
H a d n a g y: Hát dalolja el.
In f. J a c h i d i d a j, J a c h i d i d a j, J a c h i d i d a j!

A zombori szinlaposztó bucsúsvara.

A szinlaposztó jutalmát
Szinlaposztó vagyok én
Már minden nap a szinlapot osztom én
Mit adnak a színészek
És mit játsznak a művészek
Ha adnak egy pár forintot
Mégköszönöm szépen
Kevesebbel is beérem.
Tisztelettel Öszterreicher Mór szinlaposztó.

NYILTTÉR. *)

MATTONI-FÉLE

**BUDAI KIRÁLY
KESERÜFORRÁSOK**

Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás,
Szt. István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás

Mattoni és Wille, Budapest.

Kapható minden gyógyszerárban és ásványviz-
kereskedésben.

Fogfájás

bármínemű, ha a fogak odvasok vagy
romlottak is, — hosszabb időre meg-
szűnik az indiai fogkivonat által. —

*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerk.

Ezen fogkivonat világszerte ismeretes és egy család-
ban sem hiányozhatik. — Kapható üvegenként 70 és
35 krval egyedül Heindlhofer Róbert fűszer kereske-
désében Zomborban.

Legujabb!

Bajai hírek. Rohrbeck Ferenc özvegy tanítóné
nyugdíja min. rendeletileg 120 frtról 200 frtra emel-
tetett. — A városi zálogház kamatlába 18—12%^o-ban
állapított meg. A város légszesz-világítása iránt bi-
zottság küldetett ki. Aljárásbíróvá dr. Devich László
aljegyző van első helyen fölterjesztve.

A „Bajai Figyelő“ című politikai (szélső) hetilap
szerkesztését az új évnegyedtől Inczedy László fővá-
rosi hírlapíró veszi át.

Táborszky és Parsch nemzeti zenemű kereskedésé-
ben megjelent és minden könyvtárban kapható 1883-iki
Jogász csárdás, zongorára, Berkes Lajostól, ára 1 frt.

A megyei székház alap állása 1882. végén: kész-
pénzben 2677 frt 84°/₆ kr., követelésekben 91803 frt
85°/₆ kr.

Bács városban az eddig mozgó ünnepeken tartott
vásárok ezentúl állandóan márc. 10., május 21.,
sept. 8 és okt. 26-án, illetőleg a következő hétfőn tar-
tatnak.

Az 1883. XV. t. c. alapján megyénk közig. ki-
adásaihoz az állam 154600 frttal járul (csak Pest és
Torontál kap többet).

A megyei utépitési alap 1882-ről szóló zárszáma-
dása készpénzben 421285 frt 41°/₆ kr., értékpapirban
210339 frt 97°/₆ kr. bevételt mutat. Utépitésekre a
lefolyt évben 210112 frt 70 kr. adatott ki, fentartásra
75159 frt 40°/₆ kr.

Az almási járásbírósi épület — a „B. K.“ hire
szerint — 20-án leégett.

A megyebeli volt csendbiztosok összesen 7200 frt
végielégítést kaptak.

A legtöbb adótfizető m. b. tagok jegyzéke, a ta-
valival összehasonlítva, igen érdekes adatokat mutat.
1882-ben 501 frt 50 kr. volt a legkisebb virilistai adó,
ad idén 514 frt 88 kr. Gr. Chottke Rezső volt tavali
is az első virilista; az idén az 18968 frt 26 kr. adóval.
A második Fernbach Bálint 13058 frt 26°/₂ kr. adóval.

Ó-Kér községe a határában fekvő 1613 kat. hold
kinestári legelőt 10 évi 6% kamatu félévi részletek-
ben teljesítendő törlesztésre 411868 frtért megvette.

Miután az 1884. évben megejtendő ország-
gyűlési képviselő-választás alkalmával csupán
csak azon jogosultak fognak szavazhatni, kik e
folyó évben vétetnek fel a választók név-
jegyzékébe: kérve figyelmeztetjük tisztelt pol-
gártársainkat, miszerint az 1874. évi XXXIII. t. c.
12. §. 5. pontja — és illetőleg az 1875. évi VI. t. c.
1. §-ában foglalt intézkedésekhez képest a meg-
előző évi adóhátralékukat a prill hó 15-ig
befizetni siessenek, nehogy eme mulasztásuk
folytán polgári jogaik e legszebbikének gyako-
rolhatásától fosztassanak meg.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

H I R D E T É S E K.

5043. szám.
tk. 1882.

Árverési hirdetmény.

A kulai kir. járásbírósi mint telekkönyvi hatóság
részéről közhírré tétetik, hogy Prossnitz Karalin újvi-
déli lakos végrehajtonak Hlavinka Ferenc bácsi lakos
elleni 230 frt tőke és járuléka kövételének kielégíté-
se végett a zombori kir. törvényszék és a kulai kir.
járásbírósi mint tkvi hatóság területén lévő a bácsi
363. sz. tlykben foglalt Hlavinka Ferenc és neje szül.
Eichinger Éva neveiken álló A. I. a. (680., 681.) hr.
379. ó. sz. házból és kétjáratu szárazmalomból felerész-
ben Hlavinka Ferencet megillető jutaléka 600 frt kiki-
áltási becsár mellett 1883 évi május hó 25. napján
délutáni 3 órakor Bács községében tartandó
nyilvános végrehajtási árverésen — szükség esetén a
becsáron alul is eladatni fog.

A vevők által letendő bánatpénz a 600 frt
10%^o-a.

Az árverési feltételek ezen kir. járásbírósi mint
tkvi hatóságnál úgy az illető községi előjárásánál
megtekinthetők.

Kelt Kulán, a kir. járásbírósi mint tkvi ható-
ságnál 1883. évi március hó 9. én.

Sztojkovics,
kir. aljbíró.

Árlejtési hirdetmény.

Moholy nagyközségének róm. kath. egyház-
községe által hozott határozat szerinti tervezet
és 2271 forint 62 krval előirányzott költségvetés
utáni kántorlaknak ujonnan való építésére néz-
ve az itthelyi r. k. iskola helyiségében 1883-ik
évi ápril hó 15-én délutáni 2 órájára a rossz idő
miatt újból kitűzött határidőben megtartandó
árlejtésre a vállalkozni szándékozók azon meg-
jegyzéssel hivatnak meg, miszerint az építkezé-
si és műszaki tervrajzok, valamint az árlejtési
feltételek a fenti helyiségben minden időben
megtekinthetők.

Az árlejtés megkezdése előtt a szabály-
szerű 10%^o-tőli bánatpénz teendő le.

Az árlejtés csakis szóbelileg fog megtar-
tatni.

Moholy, 1883. március hó 15.

Kleiner János Varga Mihály
hitk. jegyző. plébános, mint hitközségi elnök.
2—2.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYU-KÚT
legjobb Asztali-és üdítő ital,
kítő hatásának bizonyult köhögésnél, gége bajknál,
gyomor-és hólyag hurutnál.
ÉDECEK (az emésztés elősegítésére).
Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

902. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A zombori m. kir. Jóságigazgatóságnál
1883-ik évi ápril hó 10-án délelőtt 9 óra
kor az igazgatósági iroda helyiségben nyilvános
árlejtés fog tartatni, a gákovai róm. kath. templom
és paplak helyreállítása tárgyában 2549 frt
81 kr. kikiáltási árral.

Miről a vállalkozni kívánók azon kérelem-
mel értesítettek, hogy magukat 255 forint o. é.
bánatpénzzel ellátva a nyilvános versenyen meg-
jelenni, avagy írásbeli zárt ajánlatukat 50 kros
o. é. bélyeggel és 255 forint o. é. bánatpénzzel
ellátva, továbbá kitéve azt, hogy az árlejtési
feltételeket ismerik és azoknak magukat alávetik,
az árlejtést megelőző napig a zombori m. kir.
jóságigazgatóság (Bács-Bodrogh megyében Zom-
borban) főnökénél, illetőleg az árlejtés megke-
zdéseig az árlejtő bizottságnál benyújtani szí-
veskedjenek.

Az árlejtési feltételek a zombori m. kir.
jóságigazgatóság iroda helyiségében a rendes
hivatalos órák alatt naponként betekinthe-
tők.

Utó vagy hiányosan kiállított ajánlatok
nem vétetnek tekintetbe.

Zomborban, 1883-ik évi március hó 20-án

A m. kir. jóságigazgatóság.

Árverési hirdetmény.

Alóliirt — mint néhai Bikár Márk zombori
örökgyógy végrendeleti végrehajtója — ezennel
közhírré teszi, miszerint néhai Bikár Márk volt
zombori kereskedő hagyatéki ingóságai, jelesen
értékpapírok, arany s ezüst pénzek és ékszerek
folyó évi ápril hó 9-én és a következő na-
pon mindenkor d. u. 3 órakor a városházánál,
a ruha, ágy és teherneműek, butorzat és egyéb
házi eszközök pedig folyó évi ápril hó 11-én
és a következő napokon szinte d. u. 3 órakor
az örökgyógyonak felsővárosban kis szerb templom
utcában 244. öi. számú sarokházában nyilvános
árverésen készpénz fizetés mellett a legtöbbet
ígérőnek s pedig becsáron alul is el fognak
adatni.

Kelt Zomborban, 1883-ik évi március hó 18-án.

Joannovits Uros,
végrendeleti végrehajtó.

3—2

Pályázati hirdetmény.

Az ada-moholyi egyesült takarékpénztár-
hoz kerestetik egy serdülő (15—16 éves) ifjú, ki
gyakornoki minőségben a könyvvezetésben se-
gédkezend. Évi fizetés 250 frt.

Megkivántatik a pályázótól, hogy sajátke-
zűleg irt folyamodványa mellé, mely 1883-ik évi
ápril 1-ig az intézeti igazgatóra címezve bekü-
lendő, csatolja keresztlevelét, erkölcsi bizonyít-
ványát s eddigi alkalmaztatásáról szóló egyéb
okmányait.

E pályán alkalmazottak előnyben részesülnek.

Kelt Adán, 1883. március 16-án.

Goitein Lipót,
v. igazgató.

619. sz.

Hirdetmény.

Az alóliirt hivatal részéről közhírré tétetik, hogy
az alább megnevezett tárgy a m. kir. erdőhivatal iro-
dájában 1883. évi ápril hó 11-én délelőtti 10 órakor
megkezdendő nyilvános árverés útján, felsőbb jóváha-
gyás fentartása mellett, a legtöbbet ígérőnek készpénz-
ért eladatni fog.

Zárt írásbeli ajánlatok 50-kros bélyegjeggyel és
10% bánatpénzzel ellátva, kellően címezve, a tárgyaló
bizottságnál a szóbeli verseny megkezdése előtt bead-
hatók, ezek azonban csak azon esetben fognak tekin-
tetbe vétetni, ha azokban a felajánlott összeg minden
egyik tárgyra, vagy részletre, külön-külön kitéve s
tisztán olvasható szám és betűkkel kiírva van és ha-
tározottan kijelentetik, miszerint ajánlattevő az árve-
rés feltételeket ismeri és magát azoknak feltétlenül
aláveti.

Utó, feltételes, olvashatlan, vagy az előbbieket sze-
rint hiányosan kiállított írásbeli ajánlatok, el nem fo-
gadhatnak.

Az árverési és szerződési feltételek előlegesen is
az alóliirt hivatalnál és a kovili m. kir. előgondnok-
ságnál a hivatalos órákban betekinthe-
tők.

T á r g y:

Az alsó-kovili 1882. évi 112-11 holdas vágásnak
részben már feldolgozott fájának eladása. Becsérték
23119 frt.

Apatinban 1883. évi március hóban.

M. kir. erdőhivatal.

Pályázat.

— A zombori első önszegélyző szövetkezet-
nél megürült és 360 frttal javadalmazott köny-
velői és 260 frttal díjazott pénztárosi állomásra
ápril 15-ig pályázat hirdettetik. A helyek május
hó 1-én betöltendők. Bővebb felvilágosítást a
teendőkről iránt Millássevis János, igazgató, nyujt,
akihez a folyamodványok címezendők.

Zombor 1883. márc. 18-án.

2—2 **AZ IGAZGATÓSÁG.**

69. szám.
végr. 1883.

Együttes árverési hirdetmény.

Alóliirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.
c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a
hódsági kir. járásbírósi 666, 668, 669, 785/1883. és
126 kpp. 882. számú végzése által Kempf János, a pa-
rabutyi árvtár és a hódsági takarékpénztár végre-
hajtatók javára Duhatscher Márton és neje parabutyi
lakosok ellen 75 frt, 180 frt, 100 frt 50 frt és 158 frt
50 kr. tőke, ezeknek kamatai és eddig összesen 176 frt 80
kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési
végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 423 frt
10 kr-ral becsült 2 db ló, 1 paraszt kocsit, 1 pár löszér-
szám, 1 tehén, 1 borjú, 1 sertés, 1 sertésöl és kossi-
szin gazdasági eszközök, bútor és ágyneműek és ga-
bonneműekből álló ingóságok nyilvános árverés útján
eladhatók.

Mely árverésnek a fenti sz. kiküldést rendelő
végzés folytán a helyszínen, vagyis Parabutyon, alpe-
resek lakásán leendő eszközzésére 1883-ik évi márc. hó
30-ik napjának délutáni 2 óraja határidőül kitűzetik
és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzés-
sel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen
árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében
a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak
Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi
LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint
lesz kifizetendő.

Kelt Hódsághon, 1883-ik évi márc. hó 20-án.

Mortenson Gyula,
kir. bírósági végrehajtó.

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

Egyes szám ára 15 kr.

Az iskolai takarékp

eisz Ber
gyarors
rékpénz
gyénkb
karékpé
lyeket
a melye
lai tak
csenek
tin, Cser
ságh, K

polya, Zombor.

Tekintettel arra, hogy intézménynek ugyszólván me tés kertje, az iskolai takaré gyermekeket takarékosagra sz tekintettel arra, hogy az emb nem igen egyéb, mint helyes tettel arra is, hogy nálunk egyáltalán nincs meg a népb üdvös lenne, az intézménnyel alább, mielőtt azt a maga eg kezvényeiben kárhoztatjuk es

Sok tinta és szó veszteg kérdésre, anélkül, hogy népv volna, vagy hogy az iránta v nézetek valami egységes közép jegecedtek volna.

A nehézségek azon része más a takarékbetéteket nem tanító arravalósága épen nem kezés; hogy a tanító előny sággal terheltetnék; hogy ál és számolkodási zavarnak lehet számba se jöhet azért, mert a vel össze nem függ és mert jóakarata, lelkesedése, áldozati nemzedék szebb jövőjeért raj nélkül eddig sem jött s eztán nemzedékboldogító eredmény

Ez tehát mind vakon oda csületes, jóakaratu, ügybuzgó, nitó szemébe.

Ha még hozzá vesszük, h vagy oly egyén — legalább a — minden faluban akad, aki kamatra elfogad és biztosít: a próbaképen való kezdeménye nem indokolhatni egyébbel, ni nyakusággal, dologkerülő kény hivatáshideg nembánomsággal.

Fontosabb elvi ellenvetés a a gyerek nem tud pénzt szeré itt-ott pár krajcárt, nem ismeré csét s így máris kifejlett érzel tásosabb ingere alatt, csak p intézményt, mert takarékosagra és gyenge akaraterején kívül e szokik általa.

Aki nem ijed meg a nagy mélyebben belenez e kérdésbe akármely falusi szatócsboltba gyereknyalánkság teszi ki az üzle letét? Tessék egy utcán végig az ember 4-5 gyermeket egy úszik a nyáluk azon boldog tá után, aki krumplicukrot szopo Zombor város akármelyik sarkán tantúznak, tucáznak, sőt kártyázn egész éretlen gyerkócök?

Ezek mindennapi közönsége az is, hogy a cukrot egy boltos gyen; az is, hogy krajcárral nem nek nincsen. Pedig bizony cukrot zel is játszanak gyermekeink.

Ebből világos a következtet van pénzüik. Honnan ján? — ehez a kérdéshez. Hogy szokta dítás, alkalom utján sok krajcá haszonra sok nyalánk gyermek el tulajdonától: azt csak az tagadt ezen hit elfogadása után reá, m